	1 an	6 mois	3 mois	1 mois	15 jours
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các tăng và	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Các công-sở	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Sáu tháng. .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Ba tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoï

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 450

4e page

Une seule insertion.	0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion.	0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page.	2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales.	1 $ 50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Lại mới thêm được một trường Sơ-đẳng

Ngày hôm qua đã làm lễ khánh-thành một trường học của một nhà phú-thương mới dựng tại làng Văn-la tỉnh Hà-đông. Thế là từ nay nhờ tâm hảo tâm của nhà phú hào kia mà trẻ con Việt-Nam mình lại được thêm một nóc trường lịch-sự thành-thời nữa để mà luyện tập học hành, thu thập lấy chút trí thức thông thường vậy.

Ôi! trong thời buổi cạnh tranh này, còn gì cần cho người ta bằng việc học nữa. Có học mới biết điều hay điều dở mà xử thế tiếp vật, biết điều phải điều trái mà tu đức lập thân. Bất cứ người sang hay người hèn, người thôn quê hay người thành thị, muốn là người cho xứng đáng cái danh-hiệu con người, tất phải có học để thu thập lấy ít nhiều trí thức trước là biết quyền lợi nên giữ, nghĩa-vụ nên làm, sau là để gây lấy cái vốn sinh hoạt ở đời, thì làm ăn mới được nhẹ nhàng mà cuộc đời cũng thêm rộng rãi. Một nước mà nhiều người có học thì nhược kẻ có cơ giàu mạnh, vì có nhiều người học tức là có nhiều người khôn, mà nguồn lợi trong nước mới có người mở mang, việc bay trong nước mới có người làm đến, công-thương mới có cơ phát-đạt, canh nông mới mong được chăn-hưng. Ấy bởi cái học cần cho từng người, cho cả nước như thế, nên chi ở những nước tân tiến ngày nay, cái lệ cưỡng bách giáo dục đã thành ra một cái lệ thông dụng, bất cứ con trai con gái đến tuổi ai cũng phải đi học vài bốn năm, bởi vậy nên bất kỳ người sang người hèn, đàn bà đàn ông, ai cũng biết đọc, biết viết, biết bảo quyền sổ, biết tính cái đơn. . . Ngoài những nhà triết học thâm thúy, những nhà khoa-học yêm bác, làm về-vang cho tổ-quốc, làm ích lợi cho giống nòi, lại còn biết bao là người làm ruộng, làm thợ, dầu không giàu học-thức mà phát-minh được những cơ khí thần diệu, nhưng cũng đủ tư cách mà lợi dụng lấy những phương-sách tối tân .. Một nước một dân là bởi nhiều người họp lại mà nên, vì người người đều có cái tư-cách hoàn-toàn như thế, thì cái trình-độ nước, dân làm gì chẳng giỏi, chẳng hay. Ấy cái bí-quyết văn-minh phú-cường của các nước tiến tiến ngày nay là ở đấy vậy. Trông người mà ngẫm đến ta, thực hổ thẹn thay cho cái thân phận mình lắm! Ở nước mình, những nơi thành thị đông đúc, thì cái trình-độ học-thức còn là khả quan. Đến như những nơi thôn quê, thì trong hai ba mươi người, không được một người biết chữ, con trẻ sinh ra chỉ nuôi nhau con vật, bé thì chơi bời bẫn thỉu, lớn thì thật bắp vai u, vô tri vô sách. Ôi, đại đa số nhân dân cứ mờ tối ngu si như thế, thì còn nói gì được tiến-bộ được phú cường. Ấy cũng bởi cái trình-độ dân mình thấp kém như thế, nên dương buổi thế giới cạnh-tranh kịch liệt như hôi nay, mà dân mình vẫn cứ mù mù mịt mịt như ngủ như mê. Ấy cũng bởi cái trí não dân mình còn mở tối như thế, nên bây nay biết bao cái lương-chính thiện-sách của Chánh-phủ Bảo-hộ thi-thố ra cho mình, mà mình cũng không biết hưởng thụ hết điều lợi. Rõ nghĩ mà thương thay, thật trăm tội chẳng tội gì khổ bằng tội ngu-dốt, tội vô-học!

Cái tình tệ ấy không phải Chánh-phủ Bảo-hộ không rõ đâu. Từ ngày nước Pháp đến cầm cờ bảo sắc ở nước ta, không hề bao giờ không lo đến việc khai-dân trí. Điều đó cũng chẳng có gì đáng lạ, vì nước Pháp xưa nay vẫn là một nước sẵn lòng cầm được văn-minh mà soi rọi cho khắp thế-giới. Lại xem như lời quan Albert Sarraut nói năm xưa về cái chánh-sách thuộc-địa thì đủ rõ việc khai dân trí cho dân bản xứ là một việc nước Pháp vẫn hằng lưu tâm chú ý đến vậy. Ngài nói rằng : « Cái chánh-sách của nước Pháp là chỗ đem cho dân Bảo-hộ những sự tốt đẹp của văn-minh thời nay. là dạy cho những điều công-lý nhân đạo, khiến cho được hưởng những kết-quả bay vừa về đường vật-chất, vừa về đường tinh thần. » Nhờ về cái chánh-sách từ bi quảng đại ấy, mà trong ngót nửa thế kỷ nay, trong các công cuộc khai-hóa ở nước ta, Chánh-phủ vẫn chú trọng về việc khai dân trí. Ta cứ xem như ngoài các trường Cao-đẳng chuyên-môn, Trung-học phổ-thông, là những cái lò đào tạo trừ nhân những bọn nhân tài trí thức, để một mai giúp việc Chánh-phủ Bảo hộ trong cuộc khai hóa cho nhân dân, Chánh-phủ lại ra công mở dần dần những trường Sơ-đẳng để gây nên cái nền phổ-thông học-thức cho quốc-dân ta. Trong vài mươi năm dâu, phần vì Chánh-phủ còn bận về việc trị an, phần vì người mình còn mê về cái học cũ, thì việc học của mình cũng trì trệ đôi chút thật, nhưng đến mươi năm nay thì đã thật có tiến-bộ. Ngẫm như một xứ Bắc-kỳ ta trong năm 1921, số Sơ đẳng học-đường kể cả trường con trai, trường con gái, trường Kiêm bị, trường Yêu-tượng được 1071 trường, mà đến năm 1922 vừa qua đây, số ấy đã tăng lên được làm 1115(1) thì biết. Nhờ được số trường tăng lên như thế, nên số con trẻ đi học cũng tăng lên ít nhiều. Như trong năm 1921, số học-sinh nam nữ tại các trường Sơ đẳng được có 43.807 người, mà đến năm 1922 tính ra đã được là 49.956. Học-đường mỗi ngày một thêm nhiều, học-sinh mỗi ngày một thêm đông, đó thực là một điều đáng mừng đáng vui cho cái tiền-đồ nước ta vậy. Nhưng một xứ đất rộng tới 105 000 nghìn thước, dân số được tới ngoài sáu triệu người, mà số học-đường được có hơn một nghìn cái, và số học sinh mới được non hơn vạn người, tuy so với trước cũng đã là có tăng tiến nhiều, song quả cũng chưa thấm vào đâu vậy. Và, trong số học-đường ấy, một số lớn lại là ở các thành thị, nên chi cái số con trẻ ở chôn thôn quê đi học hãy còn ít quá. Phỏng học bản tử trình về hiện tình việc học ở xứ Bắc-kỳ tại kỳ Hội đồng Chính-phủ mới rồi có nói : « . . . Nếu việc điều tra số con trẻ đến tuổi đi học mà đúng không sai, thì trong 16 đứa trẻ đến tuổi đi học mới được có một đứa đi học thôi. Vậy việc học còn phải mở mang nhiều lắm lắm. . . » Xem câu ấy thì rõ Chánh-phủ cũng rõ rằng số con trẻ đi học còn ít lắm, mà Chánh-phủ vẫn hằng rất nhiệt thành về việc mở mang học giới cho ta vậy.

Nhưng trong cuộc khai hóa của Chánh phủ có phải có một việc khai dân trí mà thôi đâu, nào còn việc chánh-trị, việc tư pháp, việc công tác, việc vệ-sinh cũng biết bao việc nữa đâu là những việc khẩn thiết cũng chẳng kém gì việc học, ấy thế mà công ngân thì có hạn, đó Chánh-phủ tạo tâm kiệt lực muốn trù tính gồm cả mọi việc cho đều được nhanh chóng hoàn toàn trong cũng chóng sao một lúc mà làm xong được. Nhưng mà việc học là một việc thiết-yếu cho một nước hậu tiến như nước mình, cái vấn-đề quốc-dân giáo dục của mình hễ giải quyết sớm được ngày nào là con đường tiến bộ mình bước chóng hơn được bước ấy. Trong lúc quốc dân đương gặp phải cái nỗi khó khăn về việc học như thế, các nhà tư bản trong nước nhờ giới được rộng rãi đồng âu đồng tiêu, còn làm việc nghĩa nào đích đáng bằng việc bỏ tiền ra giúp Chánh-phủ trong việc mở trường cho con em có chỗ học tập, trước là thể thêm lòng khai-hóa của Chánh-phủ, sau là làm được một việc tối ích lợi cho quốc-dân, tức như việc một nhà phú-thương bỏ tiền làm cái trường ở Văn-la mà đã làm lễ khánh-thành trọng thể ngày hôm qua nay. Nhờ về tâm hảo-tâm của nhà phú-thương ấy, từ nay con em trong xã Văn-la, cùng các xã gần đấy có nơi mà hưởng thụ lấy cái ánh sáng học-thức. Công đức ấy tô tượng, đức chuông nào bằng. Vậy nhân dịp trường mới làm lễ khánh-thành xong, ký-giả xin có lời thành thực ngợi khen cái hảo-tâm của nhà phú-thương xã Văn-la và hình-hương chúc vọng cho cái gương tốt ấy sau này được nhiều người noi theo, để thỉnh-thoảng ta lại được mắng rỡ mà báo cho quốc-dân cái tin mắng « Lại mới thêm được một trường Sơ đẳng » như kỳ giả viết trên đâu bài này vậy. Mong thay !

Lê Thu

(1) Trong số này trường học kiêm-bị chỉ có 61 cái thôi, còn là trường học yêu-tượng hoặc một hoặc hai lớp, mà phần nhiều gần đặt tạm tại các đình chứ chưa có sở riêng.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 2 Mars 1923

Việc ở nước Ý

Ở thành Milan có một người làm báo về đảng Xã-hội tên là Serrati can về việc phản-quốc đã bị bắt.

Nước Anh đối với việc trù binh

Nhà điện-báo Reuter nói rằng nước Anh vẫn đứng một cái thái độ trung lập khoan dung đối với nước Pháp và nước Bỉ.

Paris, ngày 3 Mars 1923

Việc trù binh trong hạt sông Rhur

Tin Strasbourg. — Linh Pháp đi qua sông Rhin trên cầu Maxau về phía Karlsruhe và đến đóng các xưởng thợ ở Darmstadt, các nhà chứa Mannheim, Karlsruhe đề trông nom cho việc kiểm-duyệt việc hàng-hóa xuất nhập được thêm chắc-chắn.

Paris, ngày 4 Mars 1923

Việc nhà Thực-nghiệp ngân hà ng

Tòa Bác-án đã bác là đơn của M. Perneotte xin phá án.

Việc trù binh tại nước Đức

Tin Dusseldorf — Hai người sếp ga, và viên giám đốc hải-cảng can về tội hãy-hoại cơ-khí đã bị bắt.

Một nghìn triệu marks chở đến nhà quốc-gia ngân-hàng nước Đức để bị tịch biên.

Nhiều xưởng ở Duisbourg vì thiếu vật liệu đang sắp phải đóng cửa.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Hai ngày 3 và 4 Mars sẽ Vô-tuyến điện không tiếp được tin tức ở Bordeaux.

Tin Trung-hoa

Ngày 24 Février 1923

Hương-cảng độc-điện

Hồ-hán-Dân thông điện xin từ chức Hán trưởng. Tư-thiệu-Trinh định đến ngày 25 thì nhận chức tỉnh-trưởng. Quân Thẩm-hồng-Anh đã đới bỏ Triệu-Khánh. Triệu-lý-Đạc đã triệu tập ngoại-viên về tỉnh hội. Thẩm hồng-Anh đã tiếp chuyện Lý-định-Tiên ở quân-giới-cục. Tôn-tổng thống vay thương-gia khoản-hạng một trăm vạn. Tôn-tổng-thống lời Quảng châu, đóng ở tỉnh trưởng công-tuy. Cải nghị-định đới đại bản-dinh sang Quảng-châu lại sắp đinh bãi. Tôn-tổng-thống bộ lệnh cho quân Quảng-tây và Vân-nam phải giao lại những quân giới thu được của độ-tam-sư.

Tin Sài-thành Huân

Sài-thành-Huân điện về Bắc-kinh, giải bày về những sự tài chính khốn quẫn không thể biện sự được, vậy phải xin từ chức.

Phong-trào bãi công

Tiêu-diệu-Nam sau khi tiếp được điện-văn của Ngô-bội-Phu thì ngoài việc phái cảnh binh ngăn cấm công-đoàn không cho tập hội, lại còn cưỡng bách công nhân phải cho xe chạy, và toan bắt các lĩnh tụ của công đoàn. Công-đoàn không chịu, cảnh-binh bắn chết hơn 30 người và 10 người bị thương. Các công-đoàn cấm tức về việc bắn chết công-nhân, mới quyết định bãi nhau đồng-minh bãi công, nhưng cảnh-binh phòng bị kỹ lắm, không thể khai hội được. Hiện nay Vũ-Hán các xứ, phòng bị một cách độ-biệt. Cảnh binh cưỡng bách một bộ phận trong công-đoàn phải cho xe hỏa chạy.

Ngoại giao tổng-trưởng

Chúng ngoại-viện đợi Trương-thiệu-Tăng nói tổ việc giao-thiệp Trung-Đông Thiết-lộ, hãy giờ sẽ đưa phiếu hỏi ý về việc Hoàng-phủ làm ngoại-giao tổng-trưởng.

Bài ca Ấu-trĩ-viện

Theo lời Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Ấu-trĩ-viện này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới ban-bố việc điểm-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

LXXXV

Đội ơn trời đất cao dày,
Vua, cha, thầy, mẹ từng ngày yêu mình
Nước nhà gặp hội văn-minh,
Gắn xa đều đấy thái bình ấu-ca.
Thôn dân, trên thuận dưới hòa,
Mở trường trăm trẻ vậy hòa ngâm-nga.
Nhân khi kế chuyện nước nhà,
Đinh, Lê, Trần, Lý, Nguyễn đà kể ngôi.
Gà-lang một-ngọ vừa rồi,
Trăm năm ông Lộc giáp người thành công.
Trùng hưng lại nỗ ra rồng,
Nhờ ơn Bảo-hộ giúp công sẵn lòng.
Bắc-kỳ là xứ Thăng-long,
Sông Lô, núi Tản, anh hùng mở mang.
Hồng-sơn với lại Lam-giang,
Trung-kỳ lục tỉnh tiếp sang Thuận-thành.
Đế-đô tục hiệu thiếc-kinh,
Thái-sơn bàn thạch Ngự-bình Hương-giang.
Đức-vua, đức-chúa, đức hoàng,
Muôn năm Thiên-tử ngai vàng trị-dân.
Nam-kỳ nhượng-địa cũng gần,
Sài-gòn, Gia-định, Ấi-vân một đường.
Dẫn không đồng tỉnh đồng cương,
Gồm ra một họ đã vàng chung nhau.
Cảm ơn kẻ có người giàu,
Lạc quyên hai chữ trên đầu điểm ngang.
Góp tiền, giúp bạc, giúp vàng,
Giúp cơm, giúp áo, thuốc thang vun trồng.
Trí-viện những lũ ấu-đồng.
Bón cơm, bón sữa giúp công sinh-thành.
Lớp nên vũ bổ phân minh,
No cơm ấm áo công-trình biết bao.
Không bảo khó, chớ quản giàu,
Gái trai nước nõng yêu cầu bằng nhau.
Trắng, xanh, đen, đỏ mọi màu,
Áo quần mang mặc in nhau khác nào.
Xuân hè vỡng quạt bánh bao,
Thu đông chẩn nệm gấp vào đưa ra.
Miếng ăn thịt lợn, thịt gà,
Tôm, cua, cá, mắm, miễn là thiết-đàn.
Nếu khi chót có ốm đau,
Kỷ-ninh, sát phát, đâu đâu đưa về.
Công-phu giáp đỏ chẳng nề,
Bỉ: bao khó nhọc chút hề kể công.
Tuy rằng chẳm sóc mấy đông,
Công trình dạy đỗ vào vòng nết na
Khi ăn khi nói khoan hòa,
Khi chiêng, khi đẹ vào ra dịu dàng.
Nên ơn, chớ có phụ phàng,
Ngày sau vinh hiển về vang ơn người.
Bát cơm Xiêu-mẫu mấy mươi,
Mà ông Hàn Tín mới người trả ơn.
Công cha như núi Thái-sơn,
Nghĩa mẹ như nước trên nguồn chảy ra
Mấy thu ấu ở trong nhà,
Khát-lri tiên-đức, thực là đồng tôn.
Gắn xa nao nức tiếng đồn.
Trí-viện mười trẻ chuyện còn chép ghi.
Cờ theo Niêm-nết năm bi,
Nết thiên cửa khách lấp đầy nhỉ khinh thường.

LXXXVI

Mừng nay lập Ấu-trĩ-viện,
Tôi lành nảy buổi con tiên chân rồng.
No nê chót đã êm lòng.
Học-hành mau phải gắng công theo đòi
Học là học đạo làm người !
Học chương phép tắc, học lời thánh ngôn !
Tu thân sửa nết cho tròn,
Thờ vua trung-chính làm con thảo-hiền.
Thuận-hòa tình-nghĩa anh em,
Đến-đo cầu nói, trang-nghiêm về cười.
Thầy-chúng bạn-hữu chơi hỏi,
Kính yêu sư phụ, thương người họ-hy.
Ghen-tuông, nịnh-hót rẻ gì !
Kiên-làm là chỉ nam nhi ở đời,
Kiên-căng, bền-nhất, biếng lười,
Vào trong bỏ lện, ra ngoài kém thua.
Khôn-ngoan, can-đảm, cẩn giờ,
Người hơn cỗ sức ganh-đua theo người.
Tri-cơ và biết tùy thời,
Nối lời phải nhớ lấy lời chớ quên.
Đêm đang ăn trả nghĩa đền,
Khẩu cùng cũng giữ vẹn nền nhân-luân.
Hay chi thị phá khiến bần,
Khoe-khoang khoe tỏ hại thân thiệt mình.
Hết lòng vì nghĩa hi-sinh,
Người trong một nước ấy anh em nhà.
. . . . . .
Nước trong còn phải đánh phèn,
Nên hay khuya sớm tập rèn mới hay.
Muốn ăn quả, hãy trồng cây,
Có công mài sắt, có ngày nên kim.
. . . . . .

Những sự mê-tín của dân ta

Tiếp theo

2. *Các điều mê-tín thuộc về thiên-thời.* — Theo ý nhà Âm-lịch thì cứ 24 tiết-khí một năm, chia ra làm bốn mùa, mỗi mùa sáu tiết-khí, mỗi tiết-khí cách nhau 15 ngày, cứ thế mà tuần hoàn mãi mãi. Mỗi tiết-khí có một tên riêng, như Lập-xuân, Vũ-thủy, Kinh-trập, Xuân-phân, Thanh-minh, Cốc-vũ, Lập-hạ, Tiểu-mãn, Mang-chủng, Hạ-chí, Tiểu-thử, Đại-thử, Lập-thu, Xử-thử, Bạch-lộ, Thu-phân, Hàn-lộ, Sương-giáng, Lập-đông, Tiểu-tuyết, Đại-tuyết, Đông-chí, Tiểu-hàn, Đại-hàn. Mỗi tiết-khí có một tính chất khác nhau, như tiết Lập-xuân thì khí trời bắt đầu ấm, tiết Đại-thử thì khí trời nóng nực, tiết Lập-thu thì khí trời bắt đầu mát, tiết Đại-hàn thì khí trời rét lắm, v. v. Vì thế cho nên có sao lành, có sao dữ, có ngày xấu, có ngày tốt, có ngày nên làm việc này, có ngày nên làm việc kia, v. v. Các điều đó thuộc về công việc nhà thiên-văn, nhà làm lịch chỉ trách-nhiệm ; tôi đây không có ý dám nghị-luận phải trái thế nào, Chỉ xin trang-cáo với quốc-dân rằng : Phàm làm việc gì là những việc bọng ta đã ngờ tới, là những việc bằng ngày xảy ra, là những việc thế tất phải làm ; như : xuất-hành, thương quan, nhập học, giá thú, tu tạo, giao-dịch, tài-thụ, mục-dưỡng, an táng, mộc-dục, v. v., là những công việc thường trong hàng ngày cả. Khi ta gặp những việc phải làm ấy, bụng ta phải có chủ-trương, có quyết-định để tính toán thu xếp việc gì là cần, việc gì là hoãn, việc gì nên trước việc gì nên sau ; xử trí ra làm sao ? thì thế ra làm sao ? là những điều cần ta nên biết thôi. Đến như ngày, giờ, năm, tháng, xấu, tốt, lành, dữ thế nào ta cũng phải thông dụng không nên câu-nệ quá. Thí dụ : người chết vào lúc tuổi-khí, nếu cứ kiêng ngày tháng-tam, kiêng ngày hung-tăng mà không chịu chôn vội ; thì không những bại phép vệ-sinh, và cũng trái luật nhà nước, chắc là không ai để cho như thế, phỏng thử có gặp lại được để kêu ngày « An-táng » không ?

Những nhà buôn bán ta, đầu năm thường kén những ngày nghỉ giao-dịch, nạp tài, khai-thị là những ngày tốt, và lại lĩnh tuổi mình với ngày tháng ấy xem có hợp không rồi mới mở cửa hàng, cho nên nhà nào làm ăn lết ít ra cũng đóng cửa tháng giêng rồi mới dọn hàng buôn bán. Tuật đã bỏ phí bao nhiêu thì giờ không làm lụng gì ; ăn dưng ngồi rồi lại bày ra những cuộc tiêu-khiển bằng quân tam các là tài bàn ! tụ a nắm tụm ba, may có mai bạc, đem đồng tiền nước mắt mồ hôi, mua vui trong cuộc đỏ đen đo ! Những tình-tệ ấy thật cũng đủ để biết : sự mê-tín lắm thay. Nếu không tin, xin tới-ấp một chuyến để để biết : đầu năm xuất thủ, một người lái ở Hanoi chèn đi buôn bán mấy hàng, may tiếp gặp nỗi của người nhà ở Nam-định bảo đem ngay về tiêu vàng xuống bán, vì giá vàng Hanoi hơn có 4,0 p. một pétaka ở vàng Nam-định chưa ngã giá, còn tăng

tới 500 p. một nén ; nếu mang vàng xuống bán ngay thì mỗi nén ăn lời 100 p. Chỉ vì người lái lấy câu nệ chưa đi xuất-hành, chọn đến mai tốt ngày mới đi bán mỡ bảng ; lúc ra xe-lửa nhỡ giờ, lại phải đợi chuyến sau. Dù đâu tới nơi vàng đã hạ xuống

Cho nên một sự suy ra vạn sự, việc gì hơn nay có thể làm được đừng có để đến ngày mai. (Il ne faut jamais remettre à demain ce qu'on peut faire aujourd'hui.

Vậy thì phàm việc buôn bán, làm-

về việc đầu xảo Canh-nông. Nguyên là hội có xin ngài lấy những số tiền dự định vào cuộc đấu xảo năm ngoái còn thừa lại mà đem thêm vào mục chi tiêu về cuộc đấu xảo năm nay thì ngài có đáp rằng làm như vậy không

Trường Canh-nông thực-hành ở Tuyên-quang. — Hôm nọ bản-báo đã theo như tin của phóng-sự riêng mà đăng danh sách các cậu trúng tuyển kỳ thi tốt nghiệp trường Canh-nông thực hành ở Tuyên-quang

trong đi ra, thì ghen có cầm dao chực cắt tóc. Cô Yến sáng hôm nay vì yếu không ra tòa. Tòa nghe lời luật-sư cản M. Khué cãi, rồi hoãn lại để nghị án.

Trong việc đổi tháng không có

Cải chính — Trong số báo ngày thứ sáu 2 Mars, ở mục ngạch thư-ký, nhà in lỗi quán có in lầm tên M. Phạm-gia-Huấn thành ký hạng sáu là Phạm-gia-Nhuận. Vậy nay cải-chính lại cho đúng.

300 p. một năm. Thế mới thật : lãi không được ăn, lỗ lại phải chịu ! Suy đó đủ biết sự kén ngày làm trễ thì giờ thiệt hại là thế nào. Cho nên người Tây thường nói : « Thì giờ là tiền bạc ». (Le temps c'est de l'argent). Ta sao một ly cho đến một đồng, người phí thì giờ chậm mở cửa hàng, hóa sinh ra có bạc tốn tiền ; người không biết qui thì giờ làm nhỡ dịp bán hàng hóa thành ra lỗ vốn ! thế có phải mất tiền mất bạc không ? Ôi ! Thương-nghiệp ta so với các nước còn là một trời một vực ! mà ta không tự biết tự-cách mình kém ! nhà đại thương thì có ý tự mãn tự kiêu ; các nhà thương-mại thường thường thì vẫn chưa thoát-ly ngoài vòng mê-tín. Thương-nghiệp chưa được thịnh, dân nước vẫn còn nghèo, cũng vì thế chăng ?

Những nhà canh-nông theo lối cổ ta, để không đủ lợi khí làm ruộng ; lại không biết phép chọn hạt giống, phép chữa chất đất cùng là các phép dùng về nghề canh-nông ! Chỉ có một phép, là phép kỷ-kiêng ! Kiêng ngày qui-tị ông Hậu-Tắc chết không dám gieo mạ ; kiêng ngày giáp dần ông Thần Nông chết, Đ ần Chủ chết ngày ất-tỵ tăng ngày tân-hợi ; Điền-phụ chết ngày đinh hợi tăng ngày đinh-mão, Điền-Mẫu chết ngày bính-tuất tăng ngày đinh-hợi, Điền-Phu chết ngày đinh-hợi tăng ngày tân-hợi, phàm gặp những ngày ấy lại kiêng những sự cày, bừa, cấy hái, v. v. Đằng thì cả kiêng, đằng lại giả kéo : Kén ngày cày ruộng, kén ngày ngâm mạ, kén ngày gieo mạ, kén ngày cấy lúa, v. v. Nếu ta đã biết kiêng ngày kéo ngày như thế, thì trồng thóc lúa ta thuận thời tết phát-đạt hơn các nước mới phải ; thế mà sao thóc ta vẫn không tốt bằng thóc Nhật-bản ? Hay cũng vì ta quá kiêng ngày kén ngày hóa thế chăng ? Ôi ! Nông giới ta đã không bằng ai ! Ta phải siêng-năng chăm chỉ, hơn một ngày hay một chước ; nếu cứ kiêng ngày kén ngày, nay đợi mai, mai đợi ngày kia, vừa phí giờ, lại lắm khi lỡ việc xấy ra ngoài sự khác thường là những sự mình không ngờ-liệu được trước. Thí dụ : Hai nhà muốn gieo mạ, một nhà không xem ngày, cứ ngâm mạ sớm, gieo mạ trước ; một nhà còn chọn ngày tốt, cách bốn hôm sau mới gieo, đề đâu đêm hôm ấy trời đổ mưa to, mạ trôi đằng mạ ! Thật là ngày tốt chưa thấy đâu, đã thấy mạ xấu ngay trước mắt ! Là bởi mình mê-tín câu-nệ bỏ phí thì giờ vô-ích vậy. Các nhà nông ta thử nghe chuyện sau này lại càng phải nên qui thì giờ. Có một nhà điền hộ đem thợ gặt ra đồng xén lúa, tới lúc chuông chiều thu không, lá tà bóng ngả về tây, là giờ thợ nghỉ, nhưng lúa còn hơn mẫu chưa xén xong, nếu đăng-đình thì lại đề đến ngày mai. Người điền-hộ lấy đốc thúc thợ mỗi người làm thêm mấy phút đồng hồ ; lúa gặt vừa xong, đến đêm trời đổ trận mưa to, ruộng đồng chiêm lúa chìm lim ngập ! chỉ duy nhà điền-hộ ấy được hưởng riêng hạnh-phúc « Trời mưa thì mặc trời mưa » vậy.

(còn nữa)

Hoa-bằng Hoàng-thúc-Trâm

HÀI ĐÀM

Vịnh Kiều

Mấy ông quan viên lắm tắc khen
một vị quan viên đang gõ trống :
Đây là một tay thiện-nghệ thứ nhất,
thứ hai trong Hà-thành đây. Nào các
chị đâu, ra vịnh một câu tức cảnh
chơi nào. . . .

Một chị lên giọng rằng :
Nghề này. . . . phải lấy ông này . . .
tiên sư ! !

Yên-Sơn

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 4 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 60 và 8 f. 65 kể từ ngày 5 này

Quan Toàn-quyền Merlin ở Phi-c.âu về qui-quốc — Quan toàn-quyền Merlin đã ở Phi-châu phía tây trở về qui-quốc, chừng 24 Mars thì tới thordeaux.

Như vậy thì có lẽ sớm ra cũng vào thượng tuần tháng tư tây, ngài mới sang đây.

Tới tiếng Viễn-đông — Trong số báo trước, bản quán đã đăng danh-sách các quan bộ-đồng sai-bạch ký thi các tiếng Viễn-đông. (tiếng Nam, Cao-miên, Lào. Khách. nay đăng những ngày giờ thi các hai ấy như sau này :

Đệ nhất cấp. — Dịch chữ bản xứ ra chữ Pháp ngày thứ ba 10 Avril từ 8 giờ 30 đến 10 giờ 30.

Dịch chữ Pháp ra chữ bản xứ, cũng ngày ấy từ 14 giờ 30 đến 16 giờ 30.

Đệ nhì cấp. — Dịch chữ bản xứ ra chữ Pháp ngày thứ ba 10 Avril từ 8 giờ 30 đến 10 giờ 30.

Dịch chữ Pháp ra chữ bản xứ cũng ngày ấy, từ 14 giờ 30 đến 16 giờ 30

Luận bằng văn bản xứ, ngày thứ tư 11 Avril từ 8 đến 11 giờ.

Thi chữ nho. — Dịch chữ nho ra chữ Pháp, được dùng tự vị, ngày thứ năm 12 Avril 1923, từ 8 giờ 30 đến 10 giờ 30.

Dịch chữ nho ra chữ Pháp, không được dùng tự-vị, cũng ngày ấy từ 14 giờ 30 đến 16 giờ 30.

Phòng Canh - nông — Trong những việc bàn tại phòng Canh-nông trong kỳ hội-đồng vừa rồi, thì trước nên thuật lại mấy việc sau này :

Đãn xảo Canh-nông. Ông Hội-trưởng có đọc cho Hội đồng nghe bức thư của quan Thống-sứ Bắc-kỳ hỏi, v. v., là những việc thường như ăn cơm uống nước hằng ngày thôi ; có lẽ chọn ngày tốt mới ăn, kiêng giờ xấu không uống sao ? Vậy ta gặp những việc gì phải làm, làm thế nào cho được việc là hợp ; không nên mê-tín quá các nỗi mà lỡ ra điều hại.

Ông Hội-trưởng có đọc cho Hội-đồng nghe bức thư của quan Thống-sứ trả lời về việc lắng tiền xe-lửa. Nguyên hội-đồng có phản-đối về việc sở xe-lửa tăng mãi tiền cước lên mà không hỏi ý kiến hội-đồng trước khi đem trình quan Toàn-quyền duyệt y. Cứ như bức thư ấy thì mỗi khi lắng giá, sở xe lửa có hỏi ý kiến phòng Canh-nông nhưng ông hội-trưởng nói rằng sở xe lửa có báo cho biết trước thật, song báo chậm quá, không có đủ thời giờ để quan Toàn-quyền xét cải tờ giải bày ý kiến của phòng Canh-nông được.

Việc xin về đi làn nữ Tây cho các viên hội. — Hội Canh-nông cùng với hai hội Thương-mại và hội Á-hữu các nhà kỹ cựu Pháp ở Bắc kỳ có làm giấy xin quan Thống-sứ cấp về đi lâu không tiền về Pháp cho các viên hội càng có gia quyến các nhà nông thương, cứ một trăm phần thì cho 20 phần. Quan Thống-sứ đáp rằng nếu cho như vậy thì mỗi năm tốn thêm của nhà-nước mất 150 000 đồng, ngài lại nói rằng nếu chung nhau mỗi một hội gọi là hội về lô-quốc thì ngài có thể cho tiền trợ-cấp rằng như là các hội khác.

Việc đi đại lý Hương-hóa — M. Verdier là một nhà đồn-điền ở Hưng-hóa ; ở nói rằng Nhà-nước sắp đ-đại-lý Hương-hóa lên Đồn-vàng để cho dễ giao-thiệp và để khai hóa cho dân Mường. Ông nói rằng ngày xưa ở Đồn vàng có đại-lý ấy rồi mà bỏ-ích cho nên sau lại phải đem về Hưng hóa, vậy bây giờ lại đi về Đồn-vàng thì cũng chẳng lợi gì, còn như Hưng-hóa là nơi quan trọng thì nên cứ để đại-lý tại đó. Hội định làm giấy xin quan Thống-sứ y cho.

Bóng đèn điện 1/2 Watt

Thứ bóng đèn này dùng lợi ma trơn, thắp sáng như bóng đèn điện

1/2 Watt có thứ 100, 50 bougies

Mommatt có thứ 50, 32, 25 bougies.

Hiệu QUẢNG HƯNG LONG *ở phố Hàng Bè, Hanoi, mới buôn sang, mới có Qui khách đến mua mau kẻo hết. Giá tính rất hạ.*

2644

Ngạch các quan cai-trị. — Quan cai-trị hạng nhất Eutrope bắt đầu nghỉ và lưu nhậm tại Nam-kỳ thì nay bỏ tạm làm chức Giám-đốc các việc chính-trị và hành-chính tại Nam-kỳ thay M. Tholence quan cai-trị hạng nhất trước sung quyền chức lý.

M. Vayrac quan phó cai-trị hạng nhất tại phủ Toàn-quyền thì nay đổi vào tòng sự tại phủ Thống-sứ.

M. Samy, quan cai-trị hạng ba tại phủ Toàn-quyền nay bổ đi tạm sung chức ủy-viên Chánh-phủ tại Tòa án cai-trị Saigon trong khi MM. Texier và Berceyton là ủy viên thực-thụ và dự khuyết tại tòa án ấy đi vắng

Học-sinh trúng tuyển kỳ thứ tư như sau này :

MM. 1° Ng ngọc-Quảng, 2° Ng-đình-Quảng, 3° Đoàn-quang-Tích, 4° Ng-hải Hiền, 5° Phan đăng-Lưu, 6° Trần-văn-Huệ, 7° Ng văn-Thư, 8° Ng-văn-Uyển 9° Lê-quang-Minh, 10° Ng-văn-Lương.

Tâm cậu trên được điểm số trung bình công được quá 12 thì đỗ được lĩnh bằng Sơ-đẳng Canh-nông tối-nghiệp (Certifica d'études agricoles élémentraires). Hai cậu khác học trò trường ấy là Trương-xuân-Miện và Ngô-đăng-Phan vì trời biếng và bất lực thi nay không được học ở trường ấy nữa.

BÁN : 1° Một khu đất 800 thước vuông tây, đất để làm nhà, bán cả lô hay chia ra làm lô cũng được. Khu đất này phường Bưởng thôi, ở ngay phố Hàng Gió (Boulevard Gia-long. Hanoi), một mặt trông ra ngoài phố đại được 21 thước, một mặt trông ra con đường số 56, dài được 38 thước.

2° Một cái xe ngựa kiểu « Tonneau » sau chở người, bánh cao su, cả ngựa và đồ ngựa nữa.

Hỏi tại : Mr. E. MOREAU, 2, Boulevard Henri Rivière, Hanoi.

Tối nay rước đèn — Bản quán nhắc lại rằng tối hôm nay có rước đèn. Rước qua những phố nào thì bản báo đã đăng trong số trước.

Tòa án Trùng-trị xử những việc sau này :

Việc cắt tóc ở phố hàng Đồng. — Có Ng-thị-Yến làm có đồ ở nhà đề phố hàng Đồng có đơn kiện tình-nhân là M. Ng-ngọc-Khuê làm thư-ký ở Đốc-lý rằng hôm 20 Janvier 1923 tình-nhân được tin có ấy phục chức đi làm việc ở Nam-kỳ và sắp xửa khởi-hành thì đến nhà đề hàng Đồng tìm hết cách giữ lại Thấy không chuyển lời, liền rút dao cạo trong túi ra giơ lên nói rằng nếu cứ nhất-định đi Nam-kỳ thì sẽ liền cắt cổ chết. Nói rứt lời tình nhân nắm lấy cổ, rồi ở đâng sau cô thì có Yến vừa giằng dao vừa trí hô lên. Khi những người làm nhà thương nghe thấy tiếng kêu chạy đến thì mới giằng được con dao mà hai bàn tay đứt nát cả ra và đầy những máu. Khi ở sở Cảm thì M. Khuê khai rằng có Yến được phục chức bổ đi Nam kỳ có viết giấy mới lại bắt bỏ công việc theo đi, vì không nghe thì có Yến lấy dao cạo ra đọa cắt tóc đi tu, rồi hai người cùng lăng con con dao nên bị thương ở tay, chứ không phải là không cho có ấy đi mà chực giết.

Sáng hôm nay thì M Khuê khai tại tòa rằng vì hôm ấy đến chỗ Đồng có Yến ở, thấy một người đàn ông ở Thế thân-phụ vẫn là người khỏe mạnh à ?

Trưởng-phu đáp rằng :

Thân phụ vẫn người khỏe mạnh, nhưng chứng nội thương thì nghe đâu thụ-bệnh đã lâu.

— Ai nói cho mình biết rằng như thế ?

— Cũng là thân-mẫu nói cho tôi biết đó. Hai người đương tức nói chuyện, bỗng nghe có tiếng sột-sạt ở đàng sau nhà, mỗi lúc lại thấy mạnh hơn trước. Trưởng-phu sợ rồ tóc-gáy, nét mặt xanh xám, chân tay phát run. Rao-bảo đành bạo cảm đến bước ra, gọi Trưởng-phu cùng ra xem cái gì làm động Trưởng-phu lật đật chạy theo ra cửa, thì giờ thôi tắt mất đèn Trưởng-phu hoảng-hốt kêu la, ngã lăn xuống đất. Rao-bảo cả sợ, vừa đi vừa kêu, chạy vào phòng lấy đèn, vừa đến cửa cũng vấp ngã lăn xuống đất. Ngay lúc đó, đèn lại cháy ra, đỡ hai người đứng dậy. Trưởng-phu khi đó mới đỡ sợ. Rao-bảo liền hỏi rằng :

Mình làm sao mà đến thế ?

Trưởng-phu nói :

Tôi từ trước vẫn không thấy gì. Nhưng từ hôm bắt được bức thư nặc danh ấy đến nay, hễ nghĩ đến lúc nào, thì trước mắt lại hoảng hốt như có một người con gái ăn bận đồ thâm, tay cầm cái cuốc. Vì thế đêm đến không làm ngủ một mình, mình đi vắng không biết đó thôi, ba hôm nay tôi vẫn phải ngủ nhờ ở các nhà anh em bạn !

Rao-bảo kinh ngạc mà rằng

Ba hôm nay đêm nào mình cũng đi vắng à ? Thế ra trong nhà chỉ có mình con tiểu-tỷ nầy coi sóc hay sao !

Trưởng-phu đáp rằng :

Phải.

— Từ rày đừng nên như thế. Ấy, vừa rồi làm sao mà mình đến nỗi hoảng-hốt như thế ? Nên nói cho tôi hay.

Tôi hoa mắt lên, phảng phất trông thấy một người con gái mình mặc áo cẩm, ăn mặc đồ thâm, bước ở cửa phòng ra, lẳng thẳng đi đến gốc cây thông trước sân, rồi đứng ở đó.

Rao-bảo nghe nói đứng lặng, bỏi lâu lại hỏi :

Người con gái ấy bận đồ thâm à ! Mình trông thấy thật đấy chứ ?

Trưởng-phu nói :

Tôi cũng không dám tự-tin, mắt tôi mấy hôm nay hễ tối đến là trông thấy như thế. Dễ thường cũng bởi trong lòng lo-sợ, mà sinh ra hoảng hốt đó chăng ?

Rao-bảo ngập-ngừng mà rằng :

Lúc còn đèn mình có trông thấy không ? Hay là sau lúc tắt đèn mình mới trông thấy thế ? Trưởng-phu nói :

Sau lúc tắt đèn thì tôi mới trông thấy thế ! lúc còn đèn thì tôi vẫn không thấy gì.

Rao-bảo lại đứng lặng hồi lâu, gọi đứa tiểu-tỷ cầm đèn, ba người cùng ra sân đề soi, soi đến giếng sân, đến gốc thông, đều không thấy gì cả. Quay lại soi ra sau nhà, thì thấy có một đống đất mới hình như mới có người đào. Rao bảo lấy làm ngờ, tìm một chiếc gậy đàm xuống chỗ đất ấy. Gậy ngập chừng ba thước thì hình như dưới có vật gì vướng vào đầu gậy. Ba người liền sắm lại bới đất ra xem. Bới đến nơi, thì ra một cuốn tranh, ba người run sợ mở ra xem, vừa mở ra, Trưởng-phu bỗng thất thanh kêu lên rằng :

Quái thật ! Đây là tranh cửa thân-phụ, mà sao lại ở đây ? mà sao lại ở đây ? mà ai đem chôn thế này, đem chôn thế này . . . ! Rao-bảo mở cả ra xem, thì trên bức tranh chỉ vẽ trọi có một mình **Hoàng-ân-hầu**, thân thể lõa lồ trên mình không đính một mảnh vải nào mà thôi ! Trưởng-phu nét mặt tái mét, xuýt nữa lại ngất người ra, Rao-bảo cũng còn tiểu tỷ sốc đỡ về phòng.

(Còn nữa)

S. B

NỮ-TRINH-THÁM

TRẦN-PHONG dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi đang thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám thính tinh bọn quân soa cũng không nhường gì các nhà thái trinh-thám xưa nay nữa. Cho hay yếu liễu tơ đào nên chia tình-anh thời đất ; đứng nghề làng lan tinh huệ, không bằng đám lược nam-nhi.

— Nếu có thì Thân-mẫu trước kia tất nói cho tôi biết. Mình hỏi thế, ý mình ngờ cho bức thư đó là của cừu nhân viết gửi à ?

— Tôi mới đoán phỏng thế đó thôi.

— Nếu có cừu nhân thật, thì nó viết bức thư ấy có ích gì ?

— Cái đó chúng chưa biết chừng ! Nhưng cứ như ý tôi đoán ra thì. . . Rao-bảo nói đến đấy, nét mặt bỗng đỏ, dường như hối lại mình đã nói nhỡ lời.

Trưởng-phu hỏi gặng mãi. Rao-bảo mới ngập ngừng mà rằng :

Cứ như ý tôi đoán phỏng thì . . . Nhưng mình cũng đừng lấy làm lạ.. Cứu nhân viết bức thư này, là có ý làm cho mình tuyên-bố việc ấy ra ngoài, rồi lập mưu giả làm ma quái để giết mình đó,

Rao-bảo nói xong, rơm rớm nước mắt, ra dáng thâm-thiết xót thương, Trưởng-phu lấy làm lạ. nghĩ thầm : Bức thư này cũng đáng là thật, nhưng có sao Rao-bảo xem đến lại cho là cái chứng kể thù muốn hại ta ? Mà chưa rõi trong lòng, thầm thương ngoài mặt đến thế. Dương muốn rõi mấy câu yên ủi lại thì Rao-bảo bỗng định thần lại hỏi rằng :

Thân phụ ngày trước mất vì bệnh gì ?

Trưởng-phu đáp rằng :

Mất vì chứng nội-thương.

— Thế mình có hiết rõ đầu đuôi từ lúc Phụ-thân, thụ bệnh, cho đến lúc từ-trần không ? Xin nói cho tôi biết.

— Tôi không được rõ, chỉ biết rằng mất vì bệnh nội-thương.

— Thế thân-mẫu ngày trước lại không nói chuyện cho mình biết à ?

— Không !

— Lại không nói đến bao giờ hay sao ?

— Việc của thân-phụ ngày xưa thế nào, Thân-mẫu không hay nói đến. Mãi lâu tôi có hỏi, thân-mẫu lại sụt sùi không nói. Chắc vì đau xót nhớ thương mà đến thế. Vì vậy thành ra tôi không được tường.

Rao bảo lại hỏi :

Thế mình vẫn hỏi luôn à ?

— Không ! Tôi chỉ hỏi qua một vài lần, mỗi lần hỏi đến chuyện thân-phụ, thân-mẫu lại sụt sùi thêm khóc, mà không nói rõ cho nghe. Vì sau tôi sợ thân-mẫu thương tâm. nên cũng không dám hỏi :

Rao-bảo nghe nói, ra dáng nghĩ ngợi mà rằng :

Thế các bàng phụ-chấp của mình, lại kh ông ai nói đến bệnh trạng thân-phụ lúc sắp mất cho mình biết hay sao ?

Trưởng-phu đáp rằng :

Không ! Từ lúc cụ Trần-giang quá cố đi rồi, cũng không còn ai biết mà nói.

Nói đến đấy, Sử-sam đứng dậy lấy thuốc lá hút. Rồi cùng với chàng tôi cùng bỏ lê ăn. Đoạn rồi lại giục nàng Tuệ chân rằng :

Việc đó rồi ra thế nào ? Kẻ mau lên cho chúng tôi nghe, thưa chị.

Nàng Tuệ-chân lại kể tiếp rằng ; Bấy giờ Rao-bảo lại hỏi :

Do Võ Văn Hải sưu tầm và đưa lên thư viện. Thư viện Đường. (Tháng 1 - 2011)

Hợp-thiện hội. — Bản quán tiếp được lờ sau này :

Hồi tháng một năm ngoái, bản hội có bốc những mỏ vô-thừa-nhận kỳ tá g trong khu Bình nhất, đến cuối tháng chạp công việc mới hoàn hảo.

Bản-hội định đến 24 tháng giêng ta này là chủ-nhật 11 Mars 1923, làm lễ xu vị Vạn-linh : nhân hôm ấy dưới chùa có lễ Trường-nguyên. Tự 9 giờ sáng cho đến 12 giờ trưa, xin mời ngài cùng qui-quyến quá bộ xuống chùa Hợp-phúc tại Phúc-trang cầu Hội đề lễ Phật và cầu-nguyện cho Vạn-linh được siêu-sinh tịnh độ.

Kính mời.

Le Président de la Société
Nguyễn-hữu-Long

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nước người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3467

Hát giúp hội học. — Bọn hát tuồng tẫn chúng tôi sang hát ở Hanoi từ hôm mồng một đến nay được các ngài có lòng yêu chiều cổ tới xem đông và cho là thỏa mãn cả. Nay bọn hát định đến 20 này là 7 Mars 1923 sẽ đến một tích hát đặc-biệt, thu được bao nhiêu sẽ quyên cả vào « Hoa-kiều Trung-Tây Học-hội » (trường Sĩm công).

Tích hát thì sẽ chọn một tích rất hay đủ cả văn võ : bọn hát tình-nguyện trở-tài khoe mẽ ; sẽ phô-trương hết cả quần-áo, mũ mãng, y-môn rất đẹp chưa từng thấy qua bao giờ.

Xin kính mời các ngài chiếu-cố tới xem cho trước là mua vui, sau là giúp cho hội chúng tôi thi chăng tôi lấy làm cảm tạ vô-cùng.

Hát ở Hội-quán Phủ hàng Buồm Hanoi.

Bán vé tại hiệu Ly seng-Hao 42 Phố hàng Bồ Hanoi.

Hoa-kiều Trung-tây Học-hội lai cảo

Ai tin — Có tin buồn rằng cụ Thiên-cựu là ngoại-tổ-mẫu M. Đào-tiến-Khoát tức Tý, buồn bản tại hàng Bông-thợ-nhuộm số nhà 55, tạ thế hồi 4 giờ sáng hôm nay ở làng Thế-giao Hanoi. Năm nay cụ hưởng-thọ 92 tuổi. Ngày mai lê 19 ta hồi 10 giờ rưỡi thì cất đám, an táng tại làng Bạch-mai gần chùa Liên-phái. Vậy có mấy lời chia buồn cùng ông Đào-tiến Khoát và qui-quyến.

Tẫn lai cảo

Lại có tin rằng cụ thân-mẫu MM. Nguyễn-huy Chang, Gia-Tiến, Gia-Phùng, Gia-Đệ, Gia-Biên, Đình-Gia, Đình-Lâm, vừa tạ thế ngày 5 Mars đã an táng tại làng Ô-cách, huyện Gia-lâm.

Xin có lời chia buồn cùng qui quyến !

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

ĐỒNG-VĂN

Xe cộ không đi lại được. — Công-ty Điện-khí hợp ý với các nhà

VIỆC BẮC-KỲ

hội đồng hương chính, các tộc biểu, các người chức dịch khéo khuếch xếp,

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG | CÁC CUỘC ĐI XEM

Giá . . . . . 11 $ 50

BÁN TẠI HIỆU

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2000

Vì đi xa mà bán

Xe ô-tô hiệu «Renault» 2 chỗ ngồi, 8 mã-lực, chạy nhanh 55 km một giờ 2 chỗ ngồi và có cả ghế phụ đàng trước và ghế phụ đàng sau. Rất tốt. Hỏi tại bản quan. 2000

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, hỏ-hỏi, ván vân ; người ta thường mắc phải trong mùa nóng.

Thứ dầu nguyên : 1 $ 25 một lít-rơ, 0 $ 40 nửa lít-rơ.

— viên : 0 $ 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

Bộ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, nhức đầu, sốt-ho, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0 $ 60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đi biển cũng cần là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi

Ngạch thư ký phụ-tá. — Các viên thư ký ký-lục phụ tá và những người làm ở các tỉnh được tăng lương như sau này :

Bắc-kan : MM. Ba-tê-Bé, 20 p. lên 25 p. ; Lưu-v-Toan, 14 p. lên 15 p.

Bắc-ninh : MM. Lê-duy-Bền 30 p. lên 35 p. ; Ng-trác-Trí, 24 p. lên 25 p. ; Trần-quang-Trí, cai thợ lên 17 p. lên 22 p.

Hà-đông : MM. Đinh-v-Phúc, 40 p. lên 45 p. ; Ng-văn-Thinh 32 p. lên 37 p. ; Ng-trung-Khai, 32 p. lên 37 p. ; Ng-g-Khai, 35 p. lên 37 p. ; Nguyễn-trọng-Uẩn, ký-lục phụ-tá 25 p. lên 27 p. ; Ng-v-Ba, tùy-phái 17 p. lên 19 p.

Hải-dương MM Trần-thiệt-Bền, 30 p. lên 35 p. ; Vũ-v-Cù, 26 p. lên 30 p. ; Hoàng-đức-Thiện, 32 p. lên 37 p. ; Ng-i-Su-Tiết, 20 p. lên 25 p. ; Phạm-huy-Lục, 25 p. lên 27 p. ; Ng-v-Chất, tùy-phái 15 p. lên 18 p. ; Trần-đình-Thụy, 12 p. 50 lên 14 p. 50.

Hưng-yên : MM. Đoàn-ba-Chi 40 p. lên 45 p. ; Trần-nguyên-Huy 25 p. lên 29 p. ; Ngu-Nễ-quang-Thuyên thư ký phụ tá 34 p. lên 38 p. ; Nguyễn-hữu-Uao, 17 p. lên 20 p. ; Trần-văn-Vọng, 12 p. 50 lên 14 p. 50 ; Dương-v-Nương, tùy phái 12 p. 50 lên 14 p. 50.

Kiến an M. Đào-văn-Thương tùy phái 15 p. lên 16 p.

Lạng-sơn : MM Đinh-xuân Thiện, 45 p. lên 49 p ; Ng-khắc-Chân, 30 p. lên 35 p ; Đoàn-đình-Nghiêm thư-ký phụ tá 23 p. lên 29 p. Lương-văn-Ủi, tùy phái 15 p. lên 17 p ; Trần văn-Tu 20 p. lên 24 p.

Lao-kay : M. Ng-văn Hanh, thư ký 25 p. lên 30 p.

Nam-định : MM. Ng-v-Năm, 21 p 83 lên 25 p ; Đoàn-quang-Phò, 21 p 83 lên 25 p ; Đỗ-trung-Trác, 21 p 83 lên 25 p, Nghiêm-Tích, ký lục phụ tá 25 p. lên 30 p ; Ng-văn Xương, 21 p 83 lên 25 p ; Ng-văn-Miêu, 12 p 50 lên 14 p ; Trần-quang-Mai, tùy phái 15 p. lên 18 p.

Phả-lạ : MM. Lê-v Lạc, 35 p. lên 39 p., Hà-ngọc-Liễn, 30 p. lên 35 p ;

Ninh-bình : MM. Vũ-đức-Hoạch, 30 p. lên 35 p. ; Đoàn-trọng-Hiệp, 21 p. lên 24 p. ; Đinh-v-Thi, tùy phái 10 p. lên 12 p.

Thái-nguyên : M. Ng-v-Tu, tùy-phái 15 p. lên 17 p.

Tuyên-quang : M. Lê-v-Lợi 21 p. 83 lên 25 p.

Vĩnh yên : M. Lê-v Lạc, tùy phái 16 p. lên 18 p.

Cao-bằng : MM Ng-v-Nhân, thư-ký 33 p. lên 37 p. ; Phạm v Hiên tùy-phái 15 p. lên 16 p. ; Nông v-Ma tùy-phái 13 p. 50 lên 14 p. 50 ; Đàm-v-Nho, tùy phái 10 p. lên 11 p. ; Ng-v-Phúc, đo r gười 20 p. lên 24 ; Nông-v P l ừ r, 20 p. lên 25 p. ; Nông v-Trung, 14 p. 67 lên 17 p. 67.

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 100 đồng bạc một tháng.

Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

Ngài đã đi coi hát :

BỘ ÁO KHÔNG LÀM NÊN NGƯỜI THẦY TU TẠI RẠP CHỚP BÓNG PALACE CHƯA ?

Nếu chưa thì nên đi coi ngay.

Nếu đã thì nên báo chổ quen thuộc đi coi.

Cần thợ thục giỏi

1° Thợ bửi mông (cưa) ;

2° Thợ đóng xe ;

3° Thợ sơn.

Hỏi tại hiệu « Le Milon-Professeur Roux et Picard, Successeurs, Haiphong ». 2000

Ngạch thư ký phụ-tá. — Các viên thư ký ký-lục phụ tá và những người làm ở các tỉnh được tăng lương như sau này :

Bắc-kan : MM. Ba-tê-Bé, 20 p. lên 25 p. ; Lưu-v-Toan, 14 p. lên 15 p.

Bắc-ninh : MM. Lê-duy-Bền 30 p. lên 35 p. ; Ng-trác-Trí, 24 p. lên 25 p. ; Trần-quang-Trí, cai thợ lên 17 p. lên 22 p.

Hà-đông : MM. Đinh-v-Phúc, 40 p. lên 45 p. ; Ng-văn-Thinh 32 p. lên 37 p. ; Ng-trung-Khai, 32 p. lên 37 p. ; Ng-g-Khai, 35 p. lên 37 p. ; Nguyễn-trọng-Uẩn, ký-lục phụ-tá 25 p. lên 27 p. ; Ng-v Ba, tùy-phái 17 p. lên 19 p.

Hải-dương MM Trần-thiệt-Bền, 30 p. lên 35 p. ; Vũ-v-Cù, 26 p. lên 30 p. ; Hoàng-đức-Thiện, 32 p. lên 37 p. ; Ng-i-Su-Tiết, 20 p. lên 25 p. ; Phạm-huy-Lục, 25 p. lên 27 p. ; Ng-v-Chất, tùy-phái 15 p. lên 18 p. ; Trần-đình-Thụy, 12 p. 50 lên 14 p. 50.

Hưng yên : MM. Đoàn-ba-Chi 40 p. lên 45 p. ; Trần-nguyên-Huy 25 p. lên 29 p. ; Ngu-Nễ-quang-Thuyên thư ký phụ tá 34 p. lên 38 p. ; Nguyễn-hữu-Uao, 17 p. lên 20 p. ; Trần-văn-Vọng, 12 p. 50 lên 14 p. 50 ; Dương-v-Nương, tùy phái 12 p. 50 lên 14 p. 50.

Kiến an M. Đào-văn-Thương tùy phái 15 p. lên 16 p.

Lạng-sơn : MM Đinh-xuân Thiện, 45 p. lên 49 p ; Ng-khắc-Chân, 30 p. lên 35 p ; Đoàn-đình-Nghiêm thư-ký phụ tá 23 p. lên 29 p. Lương-văn-Ủi, tùy phái 15 p. lên 17 p ; Trần văn-Tu 20 p. lên 24 p.

Lao-kay : M. Ng-văn Hanh, thư ký 25 p. lên 30 p.

Nam-định : MM. Ng-v-Năm, 21 p 83 lên 25 p ; Đoàn-quang-Phò, 21 p 83 lên 25 p ; Đỗ-trung-Trác, 21 p 83 lên 25 p, Nghiêm-Tích, ký lục phụ tá 25 p. lên 30 p ; Ng-văn Xương, 21 p 83 lên 25 p ; Ng-văn-Miêu, 12 p 50 lên 14 p ; Trần-quang-Mai, tùy phái 15 p. lên 18 p.

Phả-lạ : MM. Lê-v Lạc, 35 p. lên 39 p., Hà-ngọc-Liễn, 30 p. lên 35 p ;

Ninh-bình : MM. Vũ-đức-Hoạch, 30 p. lên 35 p. ; Đoàn-trọng-Hiệp, 21 p. lên 24 p. ; Đinh-v-Thi, tùy phái 10 p. lên 12 p.

Thái-nguyên : M. Ng-v-Tu, tùy-phái 15 p. lên 17 p.

Tuyên-quang : M. Lê-v-Lợi 21 p. 83 lên 25 p.

Vĩnh yên : M. Lê-v Lạc, tùy phái 16 p. lên 18 p.

Cao-bằng : MM Ng-v-Nhân, thư-ký 33 p. lên 37 p. ; Phạm v Hiên tùy-phái 15 p. lên 16 p. ; Nông v-Ma tùy-phái 13 p. 50 lên 14 p. 50 ; Đàm-v-Nho, tùy phái 10 p. lên 11 p. ; Ng-v-Phúc, đo r gười 20 p. lên 24 ; Nông-v P l ừ r, 20 p. lên 25 p. ; Nông v-Trung, 14 p. 67 lên 17 p. 67.

Thuyên chuyển. — MM. Đoàn-duy-Bình thông phán tỉnh Yên-báy và Lê tá-Cu, thông phán tỉnh Ninh-bình nay đổi lẫn cho nhau.

(1) Các bản báo đã cho xếp bài này thì lại tiếp được một bài nữa của M. Viện-sơn lại cáo, cũng nói về việc khánh-thành đình làng Bạch-học, vậy đăng một bài trên này thường công đề.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thăng bổ. — Bản quán nghe nói chừng cuối tháng này thì quan Nguyễn-Thái-văn-Toản thường thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh sẽ đi trọng nhậm chức Bố-chánh trong một tỉnh Trung-kỳ.

Vậy xin có lời mừng quan Bố Thái đại-nhơn.

Bọn chài làng Thiên-loại làm chay và tế ngư-thần. — Ông chủ hội chài lưới ở làng Thiên-loại để 9 năm nay hễu đầm (làm Cầu-ba) được phong phú nay ra hội, để quyền lợi lại cho kẻ khác làm chủ. Việc trước khi ra hội, có góp tiền lễ cả các bọn chài lưới trong đầm lầy để làm chay siêu-độ và tế Ngư-thần.

Một hôm bèn bỏ đầm lầy, bấy lâu là một cảnh rất buồn, ngoại giả tiếng sóng xao gió thổi, một vài chiếc chài đậy qua lại thì không còn thú gì nữa, mà nay bỗng hóa thành ra một cảnh tượng vui vẻ : chính giữa có ba chiếc thuyền to kết thành một cái thể-bằng, trong lấy thiết trai đàn và bàn thờ ngư-thần, thêy-thần v. v. có thầy tụng, trống kèn ; đến đêm lại có màn bài-bông, phía trước cắm một cây tre rất cao buộc một lá phướn gác đưa phơi-phới, chung quanh cái thể-bằng lấy thì có vô số lá thuyền nhỏ, xúm xít hình như thường dưới bóng phướn kia mà được mấy ngày vui vẻ bèn chơi.

Nhơ giờ bắc thổi thời đuổi phương kia cũng ayên-chuyển trên không-trung nhìn như chiếc mô nẳng ấm linh trong cõi tế lại hâm-hưởng. Các ngư-ông thời đến bán, mà ngư-thần cũng có vẻ tươi vui bòn bẻ ; nhưng chỉ nghĩ thay, tiết đông-thiên đang độ cay chua, không để cho bọn ngư thuyền loại chi nỡ lòng, làm cho nào mưa phùn, nào gió-bấc liên-miên, nào lạnh thấm xương, mưa thấm cây lấm là lấm lếch khác nào một dân rải-cá (con-lấy) trong sa-mạc vậy.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Xuýt nữa mất kiếng vàng. Tối mồng ba tết, chùa có hiệu khách kia khai trương xóm, đốt pháo rất nhiều, hai bên hàng phố người ta rủ nhau ra đứng trước cửa nhà mình mà xem đông lắm .. Khi vừa dứt tiếng pháo, gặc nẻng trẻ con độ 6, 7 tuổi, nhà ngay trước mặt hiệu ấy, la lên rằng cái kiếng vàng cắm nó sao gẫy đi. Người ta liền xúm lại xét xem, mới hay rằng nó bị đứa gian-phi nào thừa cơ vô ý mà cắt cái kiếng vàng của nó ; nhưng may sao cắt chưa xong thì tiếng pháo bèn kia bắt nổ, nên nó mới sực tỉnh lại mà rớt đến kiếng ; chứ nếu tiếng pháo còn nổ gần lấy giảm phút nữa, thì chừng gian nhân đã rút mất kiếng vàng rồi, còn chi nữa.

Sự đeo đồ vàng bạc cho con nít, thường xảy ra nguy-hiểm như vậy, sao vẫn thấy người ta cho trẻ diện đồ nữ trang đầy tay đầy cổ mà đi chơi một mình ; ấy là thương yêu con hay là muốn gẫy nên tai vạ cho con mình đó ; ước gì những người làm cha mẹ hằng lưu tâm đến sự ấy mà đề phòng, để cho khỏi hại về sau, thì hay lắm vậy ; mong thay !

Một người đi chơi lại cảo

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, thì cho biết cái số in ở từ giấy gói báo, kẻo là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm cả tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc tháo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

HỘI CHỢ ĐAN-NHIỄM

Thưa các Quý-khách,

Nhân ngày 18 tháng chạp ta năm Khải-định thứ 7 thừa tờ sức của quan trên số 494 sức rằng : chợ Phụng-công Công-luận chợ đương họp mỗi tháng 24 ngày, còn tỉ ngày là ngày 4 ngày 9-14-19-24-29 phải giải lại cho chợ Đan-nhiễm họp, để sự buôn bán hoi chợ cùng thịnh vượng. Bởi vậy dân chúng tôi đã sửa sang chợ lại sạch sẽ và mở hội khao chơ từ 19 tháng giêng ta đến 4 tháng hai ta rất là đông vui, chúng tôi xin mời các quý-khách buôn bán xa gần qua bộ lại, trước dự hội chợ, sau mua bán cho thêm thanh-lợi, chúng tôi rất cảm ơn.

Kính cáo

Dân làng Đan-nhiễm.

祥和裕 VU WO-TSEONG

Grands magasins de vente en gros

VENTE EN GROS

48, Rue du Chanvre

Hanoi (Tonkin)

TELEPHONE N° 248

Có nhiều các quí khách ưa dùng các thứ hàng tốt mà giá hạ, thì xin đến hiệu Vũ-hợp-thường này mà mua. Hàng thật mới, chuyên chở các thứ hàng tơ-lụa, vải, nhiễu, đoạn, thường bán ra từng tấm, và có bán các thứ hàng Bắc tây như là : thêu, xuyến, lĩnh, lượt, màng quế, v. v., có các thứ hàng Sa-pa-tông và Tuyết-lĩnh, trơn, dầu chân, trong v. v. Những hàng này bán hiện hàng buôn to, tùy sự nam thán mà định lại hàng, mua nhiều sẽ đáng (1). Nếu hiệu anh em, chẳng bán ai hàng gì, thì giá cũng không thể nào rẻ được như hiệu chúng tôi. Quý khách ai có lòng ha cố thì giới thư hỏi giá hàng, hiệu hiệu sẽ có catalogue hàng giá các thứ hàng để gửi cho các quý-khách xem đó mà quí thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của hiệu hiệu đem về lại gửi giấy hiệu khác mua, làm cho khách tưởng lầm là hiệu chúng tôi. Vậy ngài nào mua nhiều nên chú ý xem ở đâu gửi đến, xin thư hiệu hiệu đừng sợ có nhiều chánh hiệu, nên nhớ số giấy, gửi để người thì không lỡ việc.

Hàng mới có nhiều các thứ hàng tàu mới sang đẹp lắm, tốt lắm mà giá tính rất phải chăng, như là các thứ nhiễu tơ nguyên có bề rộng, các thứ nhiễu tơ quí nguyên các mới và các thứ hạ đầu gọi trong ở Lạng Hàm Tương v. v. thứ hạ đầu ở Lạng-Sơn v. v. là hiệu hiệu đã nói mới. Xin các quí khách các tỉnh mở mắt gửi khách quang lai.

2015 TU WO TSEONG

ÁN NỮ LY HÔN

山 KHƯƠNG-SƠN 姜

Chủ nhân : PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM

Hanoi, n° 29 Rue de la Soie, Tonkin

Bản hiệu bán tạp hóa, có xưởng đệt ở làng Khương-trung Hà-đông, đệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

Các quí-khách ở xa có cần dùng nên viết thư về, bản-hiệu sẽ xin hoan-nghênh tử-tế. Có gửi hàng theo lối tỉnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

2098

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường làng đi ngũ đẳng Bắc đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said at cấp Buê

Người khoa, hô-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ — chiều 14 đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

TẠI GIẤY LÀM-CHƯƠNG : Giá 1 $ 50

Phố giấy làm-chương tại HƯƠNG GIA LONG, 22, giấy nói số 236

2013

XIN XEM CHO KỸ

Phiền nhiều các qui khách xem báo thấy có lời rao cao-cách của bản-hiệu, đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỏ mà làm ra không đỏi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày để cẩ lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì tiện nhiều.

Nhà Bán-thuốc Đồ Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

SOCIÉTÉ FRANÇAISE

DES

Couleurs & Peintures Métalliques "STANDARD"

JULIEN & FORTIN

Có hàng tại nhà, giấy tại : Số 8, đường Gia-Long

Giấy nói số 330

Chế-tạo đủ các thứ sơn để sơn nhà cửa, đồ đạc, ván vân.

Thứ sơn hiệu « STANDARD » là thứ sơn tốt nhất hạng, mẫu thực bền a giá lại hạ hơn.

Có giá riêng cho chăm chước cho các nhà thầu-khoán và buôn lại.

2063

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn đủ **Mông-tư** cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ **để chiều** hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie **để may áo** đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

SOIERIES NOUVEAUTÉS

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2016

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giấy, số 88

Mở đã hơn hai mươi năm bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện tạ và giấy, bút, mực.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà dâu cũng biết.

Hiệu có nhiều những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (răng cưa). Renommée (cánh tiền), Inseomparable (vỏ ốc), Hộp bút 12 ngòi.*

2° **Mực bột,**

3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (bên Pháp mới chế), 2° Ba đầu đen,*

4° **Bút chì**, *Marquise, Baignol,*

5° **Sổ Bà đầm,**

6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cán),*

7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cán,*

8° **Giấy vẽ** *và sổ croquis,*

9° **Tây** *(dầu bỏ.)*

10° **Chuyện quốc-ngữ.**

TRUNG BẮC TÂN VĂN

Xây vôi Đồng-giao lợi lâm

XIN LẠI

Mme THAM HAI

CÔ THẦY CON DẤU NÀY

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh yếu sức bằng dầu-gan-cá thu-viên

Do Thư viện Petrus-Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chụ Kho sách xưa Quán Ven Đường (Cornell)

興同業

Kính trình để các quí-khách biết cho rằng: bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên cần về nghề bào-chế, để ngoài hai mươi năm kinh nghiệm làm một ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-chế cho kiểu vẻ, nhãn hoa-tai, khay-hộp, đẹp đẽ sỗ, trải-tinh, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời thế, cho qui khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới sở sang các thứ mặt kim-cương, chân-châu, ngọc-thạch, ngọc-lựu, kim-an, hà phách san-hô, mã-não, và một ngũ sắc vân nữa, đủ cả các thứ và mới có sang nhiều kiểu vòng, kiểu nhẫn mới cũng ra, trông rất là ngoạn mục

Xin mời các qui-khách qua bộ lại xem có mua hay không bản hiệu lấy sự cho công có người để thừa tiếp các qui-khách, rất là trọng-thể.

LƯƠNG-THONG-HING
Bijoutier
41, Rue de la Soie 41, (ONKIN) HANOI

2024a

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu dấu mai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người rằng đã biết nước có chất lỗ là một thứ bổ lắm cho họ, nên họ bắt chước mà cũng những danh sắc cho để rồi bỏ mặm vào bình dựng nước. Như thế thì nước lấy không bổ lợi gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thuốc ấy mới được. Chính một ông Dược danh y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Balé, nghĩ ra làm ra cái lối lợi của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dấu mai) thực là công hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống dễ tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

2056

TRANH VẼ

Bán buôn — **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới vẽ về mới in được nhiều thứ tranh thầy-mạc về tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp rẻ rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là: kiểu thêu, kiểu đét, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN
Vẽ tranh, vẽ kiểu và vẽ truyện-thần
77 Phố hàng Bông, Hanoi

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

2038

XE AUTO FORD BÁN CÓ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại: POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot. — HANOI

2030

KINH KIỂU MỚI

Thư Kính xem đọc trong trẻo, trông rất đẹp, chất kim trong

Cọng vàng . . . 8 $ 00 cả cước.
Cọng bạch kim. . . 2 . 50
Mài là Cận-thị đen.

Bán tại:

HANOI

2049

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(Hiệu Go-đa cũ)
Phố Trang-tiền Hanoi

Thứ năm 1er Mars và các ngày sau, hiệu chúng tôi có đánh chiêu hàng, các thứ đồ dùng cho đàn-bà và đàn-ông, súng ống và đồ thực phẩm.

Xin xem những quyền giá hàng và chỗ bầy hàng

Nhân lục bục các không nên bỏ qua

2012

Nhà Bán-đồ « TAM-TAM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chân-thật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sang.

Thuốc lở chấu-phách-tán

Thuốc lở chấu phách này, rất thơm mát mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, dù là phải lở sâu quảng sâu xương sài nhâm cam khoét, thêm lâu ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bất kể khỏi cả, lọ nhỏ giá 0 $ 60, lọ nhỏ giá 0 $ 30, lọ nhỏ giá 0 $ 15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc sâu răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bác thần hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Đấu-xảo Hanoi vừa rồi bản *được* nên thưởng kỷ rất nhiều, nơi hàng tạp-hóa và các hàng bán chè các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ấn-định số bán lẻ như sau này: hiệu *Mac-Bun-Tư*, 138, phố hàng Bông. Số bán bảo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-hiền-Đường* 82, hàng Bông, nhà in *Đông-tinh Ấn-quán*, 82, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 42, phố Bờ-Hồ-hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán cao-lâu và hiệu *Vĩnh-hưng-hanh*, hiệu *Đinh-Hoa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Yen-Xuân* nhuộm ảnh, 12 hàng Bèo, hiệu *Tân-Xuân-Đường* ấn 12 hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi* 21, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, p.ố Tiền-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 68, hàng Bè hiệu *Quảng-tsin* 23 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhỏ cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Ba-trang, hiệu *Đức-ứng-Đinh*, 100 Cửa gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát-đàn, hiệu *Hanoi-Nhân-Hương*, 81, và hiệu *Hưng-Thường*, 91 Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Nga-Hưng-Long*, 23 phố hàng Bạc, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Tsih* 38, hàng Đào Nam-định, hiệu *Tạo An* phố Tân-thới tiền Tân bay hiệu *Hợp-Hưng* phố Việt-trì tỉnh Vĩnh-Yên, hiệu *Bảo-Phong*, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phủ-lạng, hiệu *Tuyên-thi* sở mua ở tỉnh Vân-nam, hiệu *Sanh-hoang* 41 Wing lee Hong kong Các nơi kể trên có bán hộ có thuốc thắp xa người và các thuốc cần dùng khẩn hơn, đều cũng hiện có. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG
số 101, phố Tiền-an, Bắc-Ninh (Tonkin)
Cẩn cáo

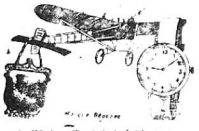
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Da, Hanoi.

Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang:

1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kính để các thứ mặt mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mài là cây, vân vân. Lại có cả mười kính vòng bằng vàng tây, vòng bọc vàng gọng đồ mới, vân vân, quà xuân đến bọn mà đeo mượng nhiều kính này thì hợp thóp vẻ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả quít đeo tay, đến kiểu công, đồng hồ bỏ túi, đồng hồ cuốn lắm vân vân.

4° Một bọn chậu sứ đến sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ để trưng-bầy tay là bầy cảnh cũng được và tô hình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc kinh sang

Các thứ hàng mới sang kể tạm số trên này chúng tôi xin bán ba giá, mong cậy các quý khách nhiều-cố cho thì chúng tôi lấy làm vinh hạnh lắm lắm.

Còn các đồ thư trang, châu báu, ngọc ngà vàng thì kể sao cho hết các quí-khách cũng đã tường cả rồi

Cẩn cáo
HIỆU PAO-VA
Ter. Hàng Hồ, số nhà 28, Hanoi.

2032

• Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi đau [illegible] phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đương khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc nước đóng CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mang đến, làm cho phổi [illegible] khỏe [illegible] để dù sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cổ họng, bệnh ho phổi.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Đồ đa và ho Hoàn-kiếm trong sang

sé 84

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bắt đầu từ số này tiếp theo sự-tích Mạnh lệ-quân, của Hoàng-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ tuổi xưa soạn ra. Nam thêm lời dẫn-từ, nay xin dịch thanh văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

.. Và *Mạnh gia-linh* đăng biểu nói cáo, ta giết thì mang tiếng ác, chi-bằng sai bắc đi việc lấy, chắc rằng phương trời thăm-thẳm, đã biết bao giờ tìm được thượng-hoàng mà về. Hẳn phải đi xa, trước là khỏi ngăn-trở việc ta, sau là đẳng *Hàng-hiệu* không giao-thông với hẳn được.

Phi-giao hoàng-hậu nói chưa dứt lời thì *Mê-thuận* đã lạy rập đầu mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! Hoàng-hậu nghĩ vậy, thật là diệu-kế !

Phi-giao hoàng-hậu lại truyền 4 tên nội-giám và 12 tên thị vệ đem các thứ áo báu, đai ngọc, cùng xa-giá tán quạt trong nội-phủ đi theo *Mạnh-gia-linh* để đón rước thượng-hoàng về. *Mạnh gia-linh* về phủ phó-mệ, sửa-soạn khởi hành. Lại có nội-chỉ giục phải đi ngay.

Mạnh-gia linh bèn-dắc-dĩ mới dặn *Triệu-lân* rằng :

— Hiền-sanh nên thông-tin vào ngục-thất, nói cho *Hùng-vương* biết, để *Hùng-vương* được yên lòng, cho oán giận triều-đình. Đợi khi thượng-hoàng trở về thì hẳy giờ mọi sự sẽ được hoàn-hảo. Ta về tới đây, vẫn cố ý muốn vào thăm để nói chuyện, nhưng không ngờ *Phi-giao* lại bắt đi ngay ; mà ta đi chuyến này chưa biết lành dữ thế nào, các việc trong triều, hiền-sanh nên phải dụng-tâm mới được. Ngày nay ta trước hết hẳy đến lĩnh *Hồ quảng*, giục vợ chồng *Hoàng-phủ Tương vương* tiến Kinh, may ra có khuyên-bảo con *Phi-giao* được phần nào chăng thì thái-hậu mới khỏi phiền-muộn.

Mạnh-gia-linh lại dặn *Gia-tường* công-cuả nên phải cẩn-thận ! nếu việc hoàng-tử mà phát-giác ra thì tai-vạ chưa biết thế nào !

Triệu-lân ứa nước mắt mà khóc rằng :

— Cha mẹ ơi ! cha mẹ có thấu cái nông-nỗi này cho con hay không ? Con ở chỗ này, thật là một thân đứng trước trăm nghìn ngọn giáo ! Đau rượt bắt đường nào ! chưa đầy 20 tuổi đầu mà trên đầu đã điểm tóc bạc. Đêm ngày lo-nghĩ, chỉ sợ một mai xảy có sự gì bất-trắc thì cái tội « Đ ột lộc » kia thật là sử xanh thóm-mọ muôn đời .

Một ngoài quan-quân giục-giã, *Mạnh gia-linh* phải tức khắc khởi-hành. Vẫn vẽ tiễn-đưa đến phụng chỉ đi tiễn-tổng, *Triệu lân* lại trao một phong thư gởi *Mạnh-gia-linh* nhờ đưa cho cha mẹ. *Mạnh gia-linh* từ tạ trăm quan, rồi thẳng đường đi sang *Hồ quảng*.

Trong khi đi đường, hễ gặp danh-lam thắng-tích nào cũng vào ngoạn cảnh và xét-nghiệm những sổ liệt-danh khai-trình của các tổng-nhâu, vì thế mà thành ra chậm-trễ, mãi đến đầu xuân tâm sau, mới đi đến *Hồ-quảng*.

Lại nói chuyện phò-mã *Triệu-cầu* và *Hàng-khởi-thần* về tới quê-nhà. Bấy giờ đang về mùa đông, hai người vào yết-kiến *Tổ* phu-nhân và *Lưu* phu-nhân. Nửa thương nửa mừng, cùng nhau chuyệ -trò kể-lể.

Phò-mã *Triệu-cầu* thay áo chịu tang ở-mẫu, *Hàng-khởi-thần* thì làm lễ riêng. *Triệu-cầu* nức-nở khóc mãi không thôi. Các em *Triệu cầu* cũng khóc. Hai bà phu-nhân phải tìm lời khuyên giải. *Triệu cầu* gạt nước mắt, rồi lại cùng *Hùng-khởi thần* cưỡi ngựa đi ra thăm mộ.

Đi vòng qua một quả núi, nước chừng độ nửa dặm đường, nhác trông thấy mấy gian nhà lá, trước cửa có một người đứng, chính-thị là người em thứ 5 của *Triệu cầu*. Khi trông thấy anh, mừng-rỡ xiết bao, liền đón cầm lấy tay, đưa vào trong nhà.

Triệu cầu qui lạy ở trước một hai vợ chồng *Hoàng-phủ thiếu-hoa* rồi ủa hai bàng nước mắt xuống mà khóc. Vợ chồng *Hoàng-phủ thiếu-hoa* cũng giọt lệ nhỏ-sa.

Hùng-khởi-thần sụp lạy mà thưa rằng :

— Dám thưa vương-gia và vương-phi ! Hai thân tôi sai tôi đến đây để kính thăm người.

Hoàng phủ thiếu-hoa đỡ dậy, mời ngồi mà hỏi rằng :

— Vợ chồng ta đang cơ tang, không dám nhận lạy.

Nói xong, truyền nữ-tỳ pha trà *Hoàng-phủ thiếu hoa* hỏi *Triệu cầu* rằng :

— Từ khi ta cùng thân-mẫu con trở về quê-nhà, công-việc trong cung, không hiểu một tý gì, chỉ nghe những lời truyền ngôn, vị lắt đắt được đích thực. Chẳng hay *Hùng-hậu* vì cớ chi mà thành ra bệnh điên-đại, con nên thuật rõ cho ta nghe.

Triệu cầu nghe nói, có ý buồn rầu, rồi thuật hết đầu đuôi mọi việc trong cung cho cha mẹ nghe, và nói :

— Thân phụ và thân mẫu ơi ! Ngày nay cô phụ và cô mẫu (trỏ vợ chồng *Hùng-hiệu*) con phiền-muộn không biết đường nào, chỉ lo tết có ngày sinh ra tai-vạ, bởi vậy mới cùng anh *Hùng-khởi-thần* theo con về đây, cũng là cầu lánh nạn đó. Con đi nghỉ được một kế, bảo *Gia-tường* công-chúa tiến cử *Triệu lân* làm thái-y quan, để liện khi ra vào cho biết việc trong cung-cấm, và một tâu để thái-hậu biết rõ chân-tình. Tuy vậy mà đẳng-vẫn con *Phi-giao* mỗi ngày một nhiều, thánh-thượng thì nhu-nhược không quyết-đoán, con chẳng đẳng bao lâu sẽ có biến-loạn mà thôi. Con về quê nhà lẫn này là muốn lánh thân ra ngoài, để chiêu-tập quân-mã mà đợi đến ngày báo-quốc. Con *Phi-giao* tất làm cho Nguyên-triều đô-nát, mà con đẳng xin hết sức đem lại giang-sơn vậy.

Phò-mã *Triệu cầu* nói chưa dứt lời thì *Hoàng-phủ thiếu-hoa* đã tức đẳng cả ruột, rồi thở dài mấy tiếng mà rằng :

— Nhà *Hoàng-phủ* ta thật đời đời một lòng trung-thành với nước, ai ngờ ngày nay lại sinh ra đứa nghiệt-nữ này. Ta còn mặt-mũi nào mà trông thấy ân-huyết (trỏ *Hàng-hiệu*) ta nữa.

Hoàng-phủ thiếu-hoa lại bảo *Mạnh lệ-quân* rằng :

— Phu-nhân ơi ! Bây giờ phu-nhân nghĩ thế nào ? chẳng lẽ cứ ngồi nhìn để cho con gái làm loạn như thế hay sao ! Tôi còn phải thổ-hiện ở đây để giữ phần mộ hai thân, vậy phu-nhân nên tiến Kinh mà khuyên-bảo con gái.

Mạnh-lệ-quân nín lặng, ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi nói :

— Phu-quân ơi ! Đành hẳy thư-thả mấy ngày để tôi về nhà thu-xếp công-việc. Ngày nay nhân có *Hàng-khởi-thần* tới đây thì để phòng ở nhà rèn-tập sự học-hành cho các con nhỏ. Còn *Triệu-cầu* thì phải chiêu-tập quân-mã, để phòng khi có sự động binh. Phu-quân ơi ! Phu-quân chớ nên nóng nảy, cứ lời *Lưu* phu-nhân nói thì giang-sơn này còn rối-loạn trong 10 năm. Tôi tiến Kinh hẳy giờ cũng vô ích, nhưng chẳng là ngồi nhìn, cho nên phải đi. Ân là tôi xin hết lời khuyên-bảo, may ra có cứu-vớt được phần nào chăng vậy.

(Còn nữa)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1787 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BA 6 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn